

Zadnji listi.

Iz Gruntovega dnevnika priobčil Pastúškin.

17. decembra.

Taka izpremembra! Neverjetno, neverjetno! Glasnika moči in sile in energije sva bila še pred letom, glasnika bujnega življenja in moških korakov, svečenika čilih misli in genijalne trme, svoje vrste idealista takorekoč. Njega ni več.

Le še njegovi telesni ostanki tavajo danes po tej — kakor jo je izvolil zadnjič imenovati — umazani dolini. Kako da pred letom dni ni videl blata in kako da ga jaz še danes ne vidim? No, vidim ga že, toda me ne ženira, ker sem še vedno trdno preverjen, da ni blato bistvo te doline in da je vsa nekultura in ves njen delež samo zarjavel meč, nam pa je naročeno, da ga nabrusimo na obe strani, da ga zapičimo polzečim vekovom naravnost v srce in zagledamo, ko pade njih nevoščljiva trma pod obzorje, za njih pleči — no, kaj?

Pa je prišel in je obrazložil svoje čudno spoznanje, svoje „pravo in končno svetovno naziranje“: bistvo sveta je nekultura z vsemi prokletimi in blagoslovljenimi pritiklinami in greh bi bilo brusiti meč, ko vidi oko jasno in neovržno, da je rja na njem prvi uvet za obstanek in razvoj.

Ni izključeno, da se še oženi. Za tak korak so po mojih mislih podobni nazori najbolj prikladni, čisto primerni kot uvertura h klavirno smešni, puhli opereti, na las podobni operi dolgoveznega umiranja, ki misli umirajoči o njem, da je življenje najbolj izbrane pasme.

21. decembra.

Bom pa sam!

Visoka stena je med nama vstala,
na eni strani noč, na drugi dan.

Na njegovi noč, na moji dan.

26. decembra.

Obljubil sem, da pridem, torej pojdem. Saj bi čisto lahko in brez najmanjše sitnosti snedel besedo, on mi tega ne bi štel v

zlo, kako tudi, če pravi, da je že na tisti postaji, kjer človek nima več v svojem slovarju ne zamere, ne časti, ne žalitve, ne maščevanja; ampak jaz, ki sem „še nekaj milj za njim“, jaz bi si tega ne mogel odpustiti.

Zato pojdem.

Vrhutega se suče vse moje zanimanje okrog problema, če je fizijognomija v kakšni zvezi s svetovnim naziranjem in kako igrajo mišice na obrazu človeka, ki mu priložim klofuto, pa mi je ne vrne in tudi ne teče na sodišče.

Jaz mu jo priložim, čisto gotovo mu jo!

28. decembra.

Pozna se, da je govoril resnico. Ves ta komfort ni nič drugega kakor vidno znamenje nevidne milosti izpokorjenega grešnika, bunka na čelu naziranja, ki je napravilo ponesrečen salto mortale — ne, ne ponesrečen, saj je bil mortale v doslovnem zmislu. Naprimer ona brušena karafa ob žametno prevlečenem taburetu! Ko bi jaz razpolagal z malo obilnejšo merico brezobzirnosti, bi že ne koke-tovala več na tako izzivajoč način, marveč v tisočero koscih bi zdihovala na tleh: „O vanitas vanitatum . . .“ Ali pa ona mavrska vaza pred težko gardino! Še čudo, da ni zasadil belih lilij v njeno čebulasto prostornino in ji ni poveril mesta častne straže pred Madonno della sedia; Rafaelu bi brez dvoma neznansko imponiral. In to zrcalo, segajoče od stropa do tal! Izzivanje, golo, ostudno izzivanje brez koščka figovega peresa!

In kako me je sprejel! Skoraj kakor Cankarjevi rodoljubi. Smešno uglajeno in kakor bi prišel pravkar od učitelja moderne etikete — mene, prijatelja!

A vse to ni nič proti užitku, ki mi ga nudi študiranje njegovih potez. Zdaj so v prehodni fazi. Samo to mi hodi nerodno, da si nisem še priboril toliko predrznosti, s pregnantnejšim izrazom: toliko pobalinstva, da bi mu buljil, recimo pri obedu, neprestano in z nepridržano trdovratnostjo v zaničevanja vredni obraz. Saj se urim dan na dan, pa ne morem še; a bo že šlo, upam. On pa vedno tako sladak, tako uslužen in ljubezniv, da bi ga človeh kar stopil v čaj in popil. Najbolj me kači v njegovem glasu barva očetovskega pokroviteljstva, tudi poteza take baže se je že izcimila iz zamotanega procesa na njegovem obličju, zakaj metamorfoza napreduje od dneva do dneva in ves njegov nastop, vse njegovo kretanje govori vedno razločneje, vedno bolj naglas; „Le tiho, dečko, le nikar tako arogantno! Se bova že še zblížala in v sleherno mojo

stopinjo boš stopil kakor veren učenec in pokoren sinko. Na vseh mojih postajah počiješ, samo škoda, da tako cinčaš, da se ne maraš požuriti, ko bi bilo vendar le tebi v korist in blagor! Toda vse pride sčasoma. Mlad si še, dečko, mlad; a prideš za mano in še oboževal me boš, dečko, oboževal!“

Ne bom!

31. decembra.

Zaušnice pa mu še vedno nisem priložil.

Drevi, drevi.

1. januarja.

Imenitno! Domalega nič ni reagiral, kakor bi je ne bil dobil. Ne vem, če nirvana zmore tako visoko stopinjo otrplosti. Ha, ha, ha, bilo je v resnici zabavno!

Silvestrov večer je hotel praznovati, kakor se spodobi človeku, ki je priplul z viharnega morja v mirni pristan, kakor ga praznuje duša, ki se ji je posrečilo pozabiti na mehkih preprogah, pretkanih z dolce far niente, obrobljenih z lepodonečimi in vedno umestnimi modrostmi, kakor: tout comprendre c'est tout pardonner, da je ustvarjena po božji podobi. Hotel ga je praznovati kakor trezna in čestita glava, ki si je docela na jasnem z večno neumrjočimi sfin-gami: Odkod? Kam? Zakaj? — na jasnem zato, ker je preplitva, da bi jo mogli ti zmaji doseči s svojim strupenim, a ne morečim, ne ugonablajočim dihom.

Prekrasno!

Z damastom pogrnjena miza, nad damastom pisano pleteni pasovi, spominjajoči na razkošni namizni nakit in na dragocene tkaninske zaklade srednjeveških patricijev, vsepovsod rože, vijole, spominčnice v popolnem skladu s pestrim cvetjem, vdelanim v namizno orodje, grškolepe vaze, podobne boginjam poedin, sipajoče iz svojega radodarnega naročja božajoč vonj po vsej dvorani, bleščeči kandelabri, nagosto obloženi z ravnimi svečami, lijočimi vse-naokoli bogato svetlobo, ki zagrinja tako milostno nedobrodošle poteze lepih ženskih obrazov, one poteze, ki jim trdosrčna, policijsko surova dnevna luč kar nič ne prizanaša, nastavki srebrni in kristalni, polni južnega sadja in rumenega peciva, pred vsakim krožnikom cel polk kozarcev za rensko vino, za burgundovca, za bordeaux, za tokajevca, za teran, za château Lafitte, za . . . in na koncu menda tudi za nektar — ha, ha, ha! Ha, ha, ha!

Prekrasno!

In potem gostje! Da pitajo bogovi v naši prestolnici dvomilijonsko čredo, ki jo zakoljejo nekoč višjim bitjem črvom v žgalni

dar, mi je bilo znano, a da ima Milan med to golaznijo nad petdeset eksemplarjev, ki jih lahko povabi v goste, in to pristno domačih eksemplarjev, rojakov notabene — to mi je bilo novo. Bogu bodi potoženo in mojemu želodcu, če je romala cela karavana snežnobelih krožnikov deviškočista in neomadeževana izpred mene; kdo bi se cmeril radi tega, table d' hôte je pač table d' hôte, to pomisli, kristjan, in vtakni v žep par zdravih kranjskih klobas, ko se odpravljaš na tako gostijo.

Konverzacija je balansirala ves čas na vrhuncu novodobne zabave, če za drugo ne, že zaradi briljantne dekoracije, ki bi sicer čisto lahko raztrosila po svetu, da je zašla med napudrane kmete, v drugi vrsti pa gotovo tudi zato, da dokažemo višek svoje elegance in usposobljenost za najbolj ameriksanski salon, saj to je vendar prvi in drugi in pač tudi zadnji pogoj za — slovensko vseučilišče. Potem šele pridejo pogoji, ki jim na nobeno plat ni videti ne konca ne kraja, tako da se prestolniška gospoda za zdaj lahko zadovoljno hahljajo in „nas pustijo umirati duševne žeje“, kakor je bilo čitati nedavno silno genljivo v fulminantnem članku enega naših listov.

Moj sobesednik vis-à-vis je imel majhno predavanje o espritskih finesah in izbrušenih domislicah. Vse ožje omizje ga je poslušalo z napeto pozornostjo, zlasti moja deležnica za Silvestrov večer se mu je kar vsesala s pronicajočimi rjavimi očmi v muzikalno ritmiko gibkih usten, ko je žuborela čeznje vzorno duhovita govorica. Na koncu predavanja je zahteval, da imej vsaka domislica esprit, krščansko povedano: soli. O, na Dunaju nismo tako tesnosrčno malenkostni in omejeni kakor doma v beli Ljubljani. Še želodec postane na Dunaju kozmopolit in altruist, in kar se tiče duševnega obzorja, trdimo lahko z mirno vestjo, da je tukaj najmanj toliko širše, kolikor je Donava večja in daljša od Ljubljani, toliko impozantnejše, kolikor je moška solza prelestnejša in Bogu ugodnejša od ženske. In da lahko čisto nazorno doumemo, kaj se to pravi: esprit, nam je podal gospod predavatelj sam zaviden primer na rovaš naših domorodnih slovstvenikov, ko se je blagovolil izraziti, da naši najboljši umetniki na književnem polju izvečine niso toliko literati kolikor liter-radi. Moja dama na levi mu je vrgla prek mize salonsko dovršen, sladko izpodbuden usmev, poln priznanja, in tudi ostala družba ga je obsula s podobnimi znaki pohvale in občudovanja. — Ker ni samo po sebi umevno, bodi posebej omenjeno, da je bil pomenek ves večer opravljen v narodno nošo — škornji na kveder, bele nogavice, dokolenske irhaste hlače, pisan

telovnik, pri damah peča in modrc — in da ni smuknila nikomur nemčurska, kaj šele nemška spakedranka izza narodne ograje radikalnega zobovja za domovino vnetih povablencev. Samo napitnice niso marale za pečo in modrc in so nastopale v velemodnih dunajskih toaletah. Ljubljancani bi se križali spričo te izpovedi, toda kdor se potrudi pomisliti, da utihne pri napitnicah celo nepregledno omizje in da je mogoče slišati tedaj vsak zlog, vsako črko, ta se pač ob tem sicer škandalčkoloznem dejstvu ne bo spotikal in priznal, da za take eminentno dovršene nastope peča in modrc še nikakor nimata zadostne sigurnosti.

Nato se je vršila najlepša, najzanimivejša, najzabavnejša točka. Oglasili so se običajni trije udarci in moj prijatelj je vstal s pol svečanim, pol razigranim obrazom :

„Slavno omizje! Narodna bilanca preteklega leta nas uči, da smo od lani do letos napravili znaten korak naprej. Žalostno je le to, da imamo v svojih vrstah ljudi, ki hočejo biti po vsej sili naše gore listi, pa so naše gore antikristi. Upajmo in trudimo se, da izginejo take suhe veje, bodisi da odpadejo, bodisi da nanovo zazelene. V to pomози nam Bog in sreča junaška! Bog živi našo narodno mladež!“

„Bog jo živi!“ je zaorilo po dvorani.

„Tvoja ura je prišla,“ je reklo nekaj v meni. S kompotnim nožičem sem potrkal trikrat na sektno kupico. Gluha tišina je zavela nad glavami. Vstal sem, odmaknil stolico, se nagnil v krasnem loku nad mizo proti njemu — in odprta dlan moje desnice se je odmevajoče porazgovorila z njegovim moško cvetočim licem.

Živa duša ni črhnila besedice.

Spočetka sem motril samo njegovo lice, zakaj to je bila najtežja partija mojega študija, in z veliko napetostjo sem pričakoval, da zasiže na njegovem licu končna in povoljna rešitev mojega problema. Na tisti strani, kamor je priletela desnica, je polt izprva malo pobledela, a takoj nato je planila v najbujnejšo rdečico. Leva stran je ostala čisto mirna in je zadrgetala komaj za spoznanje vajenemu očesu. Njegov pogled je bil samo začuden, ogorčenost ni zakipela v njem, žolč je spal spanje pravičnega. Nato mi je zaplavaloko po omizju. Nastežaj odprta usta so strmela vame, ponekod je bilo videti celo doli v goltanec; oči so bile presenečene. Najprej se je zavedel gospod, ki je malo prej predaval o soli in liter-radih, in je napravil, kakor sem bil pričakoval. Pogledal je vprašujoče dvakrat Milana, dvakrat mene in je rekel :

„Ali vam je slabo?“

„Ne, gospod“.

„Il a souvent des pareilles attaques“, je razlagal Milan, ki sem mu povedal baš tisto popoldne, da se začnem prihodnji teden učiti francoščine.

„Je vous remercie, monsieur, pour cette explication,“ sem dejal. In zopet se je spustila moja desnica z vso eleganco na mehko blazinico njegovega lica.

Zdaj sem imel več uspeha. Prijatelj je vsaj zazijal in drget levega lica je bil intenzivnejši nego prej.

Oni gospod je bil slučajno zdravnik. Potipal mi je žilo in me je hotel spremiti v mojo sobo.

„Hvala, gospod. Povedal sem vam že, da nisem bolan; pojdem sam.“

Oni h gostom: „Prosim, da bi mi dva gospoda pomagala.“

Jaz: „Čemu, gospod? Bodite čisto mirni, grem sam!“

In sem se odpravil. V dvorani nisem imel več opravka. Svoj namen sem dosegel in to mi je bilo dovolj. Spoznal sem, kaj pomeni Milanov „mirni pristan“, in storilo se mi je inako, žal mi je bilo zanj, resnično žal.

Za sabo sem čul oprezne zdravnikove korake. Pogledal sem na uro; kazalec je zdrknil baš na drugo navpičnico rimske številke XII. Vrnil sem se v dvorano in sem voščil med durmi vsej družbi veselo in srečno novo leto. Zdravnik mi je vedno sledil v primerni razdalji — no, zdaj sem že avanziral, da hodi za mano lakaj v črni livreji! V svoji sobi sem legel na zofo in trdno zaspal. Tako mirnih noči, kakor je bila zadnja, štejem malo v svojem življenju.

Zdaj pa bo čas, da pospravim kovčeg in se zahvalim prijatelju za gostoljubnost. Dozdaj sem mu zameril, zdaj ga pomilujem.

15. januarja.

Ti moj ljubi dnevnik, dva tedna se že nisva videla! Veš, jaz sem malo pogledal, kako je v opazovalnici. To ti je interesantno, prijatelj, če dovolijo učeni gospodje takole normalnemu in zdravemu človeku, kakor sem jaz, posetiti prave in neprave norce za nekaj dni. Veš, tam je samo opazovanje; gospodje opazujejo tebe, ti pa nje, samo s to razliko, da se gospodje držijo hudo resno, kakor nese pač njih vzvišeni poklic, ti pa se jedva premaguješ, da obdržiš na vajetih razbrzdane vrance ironije in sarkazma, ki se jim hoče vihrati z neprikrajšano svobodo preko bujnih poljan doktorske kratkovidnosti. No, vedel sem se čisto pametno in kot omikanec

se nisem gospodom niti enkrat zasmejal v brk, čeprav me je šestokrat hudo imelo. In tako je dognala dvatedenska diagnoza, da smem zopet med normalne ljudi — če le nisem pravkar prišel iz družbe normalnih, zakaj svet, pravijo, je samo velika blaznica, trditev, ki bi si ji po dogodkih zadnjih dni ne upal odtegniti svoje simpatije kar tako.

In ti, prijatelj? He, kaj pa to? Ali so dajali gospodje tudi po tebi? Jaz te nimam navade podčrtavati, in vendar si mestoma debelo podčrtan z rdečim olovnikom. No, kaj pa si nudil doktorjem tako velepomembnega za „ta izredno nenavadni slučaj“? Stoj, tu je podčrtan pasus, pisan 20. junija: „Danes bi se rad upijanil, pa vem naprej, da se ne bom, zakaj razum je danes Cincinat v republiki moje osebnosti“; in zopet tri strani naprej, 11. septembra: „Če bi misel in čin ne bila tako veleizdajalska, bi se zapisal med Nemce že zaradi teh treh besed: Busen, Sehnsucht, schmachten, ki sem črte našega naroda vedno zavidal zanje in jih še zavidam. No, za prvo imamo skoro enakovreden surogat: grudi, toda radi druge in tretje bi se najraje zjokal, če pomislim, da ju je previdnost ob zidanju babilonskega stolpa naklonila njih slovarju in ne našemu“. In še eno mesto iz zadnje dobe, 28. decembra: „Samo to mi hodi nerodno, da si nisem še priboril toliko predrznosti, s pregnantnejšim izrazom: toliko pobalinstva, da bi mu buljil, recimo pri obedu, ne-prestano in z nepridržano trdovratnostjo v zaničevanja vredni obraz“. Ha, ha, ha! To so bila torej tista markantna mesta, ki so najbolj očitno izdajala simptome poganjajoče blaznosti!

16. januarja.

Prijatelj mi je čestital, da sem zopet ozdravel. Takoj se mu pismeno zahvalim, zakaj sklenil sem postati vsakdanji človek in opustiti vse svoje „od umobolnosti ne preveč oddaljene ekstravagantnosti“; človek opravlja bolje tako — če bom mogel, kajpa.

17. januarja.

Bo šlo, bo.

19. januarja.

Naj reče kdo, kar hoče, Nelly je lepa, moj prijatelj ima okus.

20. januarja.

Danes sem bil zopet pri njem, in tisto, kar je bolj nepristranskega, nekam objektivno nemojega v meni, mi skuša vsiliti venomer prepričanje in samopriznanje, da je bil njegov rojstni dan samo pretveza mojega obiska, pravzaprav pa da me je gnala k njemu srečna slutnja, da bo tudi Nelly tam.

In je bila.

22. januarja.

Kako je sprejel mojo čestitko o priliki svoje zaroke z Nelly! Sicer pa se mi njegov korak niti ne vidi tako smešen, kakor sem mislil izprva, da se mi bo zdel.

23. januarja.

Danes me ima živa želja, da bi malo seciral Milanovo razmerje z Nelly.

On je mlad in ona mlada, on je trezen, ona lepa. Njemu se odpira imenitna karijera, ki res ni taka, da bi ga človek iz opazovalnice naravnost zavidal zanjo, ki pa zopet po drugi strani pri vsem svojem odločnem parfumu po zoprno prašni vsakdanjosti niti od daleč ni tako filistrska, da bi jo razumen in hladen motrilec meni nič tebi nič s prezirljivim cinizmom vrgel čez plot. Da je koketna, se o Nelly ne more trditi, da je duhovita, je treba pohvalno priznati in obenem pripomniti, da segajo tupatam veje njene duhovitosti skoraj predaleč, in ni izključeno, da na račun njene duše in njenega srca. Potemtakem — bi sklepal dalje privatni docent psihologije na slovenskem vseučilišču v Ljubljani — je pričakovati s precejšnjo stopinjo gotovosti, da bodo potomci, izvirajoči iz gori omenjenega zakona, imeli nenavadno razvite, eminentno bogato nagubane možgane, ki bo njih ploskovna površina izdatno prekašala ono vsakdanjih ljudi bolj skromnega kalibra, to se pravi, gori omenjena zaročenca nam ustvarita germanskemu podoben tip globokoumnih glav, ki bodo vzbujale z vsem upravičenjem v našem malem, jedva poldrugimilijonskem narodu tako dolgo gojeno, a od nezdravih, neugodnih razmer vedno in vedno zatirano upanje, da

vremena bodo Kranjcem se zjasnila,

jim milši zvezde kakor zdaj sijale,

da se dvignejo tudi pri nas korifeje (ki bi delale čast tudi „drugim, večjim narodom“, bi zapisal Levstik jun., docent pa bo nadaljeval:) korifeje, zmožne pripomoči našemu narodu do svetovnega ugleda, naši literaturi do zasluženega vpoštevanja, naši znanosti do izvenevropsko-kulturnega pomena, možje, pravim, ki s svojimi deli začrtajo svoje ime z neizbrisnimi potezami v povestne folijante občečloveške kulture. Sacrebleu! Naj se zdaj še kdo obregne ob naš žargon, ki se baje v njem lepe in učene stvari na noben način ne dado povedati, ker nam nedostaje: 1. izrazov, 2. v to potrebnih knjig, 3. sposobnih moči, 4. zavednosti ljudstva, 5. in — 7777.) moči in volje, da bi si vzeli, kar nam gre.

Ali Nelly je lepa, moj prijatelj ima okus.

24. januarja.

Jutri napravimo izlet v Wienerwald. Kako da vabi tudi mene? Nemara je Knigge njegov vademecum, ki poudarja menda nekje, da zahteva bonton, naj bodo zaročenci kar najmanj sami med seboj.

25. januarja.

Da, pri studencu! On je šel s kužkom naprej in je prvi preskočil ozki potoček. Vabil naju je za seboj, toda Nelly me je skrivaj povlekla za rokav in tako sva ostala. Na oni strani je kužek Milanu utrgal vrvico in zbežal po goščavi.

„Na pomoč, za mano! Zajec, zajec, haló, poganjači!“ je kriknil razposajenec in stekel za kužkom.

„Ali sta z Milanom že dolgo prijatelja?“

Mehka je bila njena beseda in resna kakor lice trpinovo. Spodnja veka njenega očesa je bila malce privzdignjena in iz noči njenih zenic je pozdravljalo hrepenenje.

„Izza gimnazijskih let.“

Kako nemoško je odmeval moj glas, kako plaho! Čutil sem razločno, da sega nekaj po srcu z neprijetno, zadrege polno sladkobo, slično nerodno sentimentalni neokretnosti, ki jo je okušala moja duša — sedemnajstletna — pred dvema lustroma v tihotajinstvenem kramljanju z malo Emico doli pri morju v mraku bolno pripevajočih cipres.

Mala Emica — lepa Nelly. Kakšna razlika! Zvezda danica prva, druga poldansko solnce v malem travnu. Tista tesnoba pa — ena pri obeh.

„Oprostite, ali se nista še nikoli sprla?“

Resnosti ni bilo več; utrinek šegavosti je obkrožil kakor usmev nagajivega amoretka umerjene loke njenih ust.

„Nikoli.“

„Vi, vi!“ mi je zažugala s kazalcem, ki bi se bil lahko brez obotavljanja kosal s kolegom na roki gospe Sorel. Moj prijatelj ima namreč okus, tudi kar se tiče ženskih rok.

„Obžalujem, da si moja beseda pri vas ni priborila zaupanja. Vprašajte njega.“

„Sem ga že. Moja nezaupnost, gospod Grunt, je docela opravičena.“

„No, kak majhen nesporazumek, tuptam celo pričkanje v malovažnih vprašanjih; a tega vendar ne morete nazivati resen spor.“

„Vi, vi!“

„Gospica Nelly, Milan bo mislil, da sva se izgubila.“

„Prosto mu; saj pravite, da se nista še nikoli sprla, gotovo vas dobro pozna.“

„Vi ste poredni.“

„In vi lažnivi.“

„Če hočete, se spreva tudi midva. Jaz bi se danes tako rada pričkala.“

„Čudno, jaz imam danes isto željo; ampak z vami, gospica, se ne bi rad sporekel.“

Tako je izpuhtela v žaru nekaj prisrčno šegavih besed vsa moja tesnoba, hkratu pa se mi je zdelo, da se je ono, kar je prej le telo iz njene punčice, že razgorelo v bruhajoč zubelj; hrepenenje je dozorevalo v poželenje.

Moderni egiptovski Jožef, ha, ha, ha!

Nelly je bila moja, tega sem se zavedal jasno; samo roko mi je bilo treba iztegniti, samo odtrgati jabolko.

Ne, tukaj na Dunaju ne duhamo cvetic, ki so priklile iz grude šentflorjanstva. Klofuto sem privoščil prijatelju, a da bi ga prevaril v ljubezni — ne! Take delikatese si prihranimo za pozneje, ko zablodimo med Šentflorjance; zakaj takrat se zoži tudi obroč našega svetovnega naziranja in taksirati ga bo treba po Ljubljani in po ženskih solzah.

Stresel sem z glavo in vstal z mehke mahove blazinice. Njej se ni dalo.

„Pomagajte mi, gospod Grunt, jaz sem tako slabotna, tako lena.“

Prožila mi je svojo klasično lepo roko. Niobska marmornatost navidezno mirnih oblik je kaj mikavno kontrastirala s peklom v zenici.

In tu se je izkazalo, da prisotnost mojega duha ni ravno revna.

Še enkrat sem stresel z glavo in vrgel pogled naokoli. To me je obvarovalo pijanosti. Čisto mehanično sem prijel njeno roko — a vendar se mi zdi, da čutim še zdaj blaženo gomezenje po udih, če se spomnim onega dotikljaja — in sem ji pomagal vstati. Tudi čez potok sem ji pomagal mehanično. Pred nama se je vila tako ozka steza, da sva morala stopati drug za drugim, jaz naprej, ona za mano.

„Zakaj tako letite, gospod Grunt?“

Nelly je bila Putifarka, a tudi jaz nisem zašel iz svoje vloge.

27. januarja.

Pa ne bom se možila
na visoke goré,
pa ne bom je nosila
na glav'ci vodé . . .

Kolikokrat sem se zasačil že danes v mrmranju tega napeva! Nelly pravi, da ji izmed naših narodnih najbolj ugaja. Celo slovensko besedilo se je naučila naizust in zdaj ga poje dan za dnem. Jaz jo moram spremljati na klavir in ona poje in poje.

Mari hoče izpeti svoje neutešeno hrepenenje?

5. februarja.

Včeraj sva se poljubila.

„Gospica Nelly, v dveh tednih bo poroka!“

„Bo, gospod Grunt!“

8. februarja.

Misel na Milana me muči. Eh, kaj! On je fatalist in zamere nima v slovarju.

9. februarja.

Ali je ne ljubi, ali pa jo ljubi na tako samosvoje nerazumljiv način, da se je njegova ljubezen ne dotakne in je ne priveže nase. Meni se vedno bolj dozdeva, da smatra on poroko za prazno formalnost, potrebno krščanskemu človeku, in ženo za luksuz, ki si ga mož v rodoljubnih letih mora privoščiti, da lahko imponira in da se lahko reče: „Dr. Sever in njegova soproga . . .“

Nelly, Nelly! Šele ob osmih zvečer. Ne prej? To je dolgo, Nelly, to je kruto, Nelly! Vsaka moja mišica, Nelly, vsaka kapljica krvi kriči po tebi, vpije po tebi, Nelly. Strah me je tega krika in vpitja — če bi slišal Milan? O da, naj izgorim na oltarju tvojih ustnic, Nelly, na oltarju ljubezni same!

Nelly, tudi ti, sem opazil, se ozreš često sredi med daritvijo, ki jo doprinašava najini ljubezni, plaho in boječe, kakor da stoji Milan za tvojim hrbtom. Ti se ga bojiš? Reci: ti se ga bojiš? Čemu, Nelly? On je kakor mrtva senca, kakor polnočni strah, ki se je porodil iz zle usode na obzorju najinega paradiža. A midva, Nelly, ne verujeva v strahove. Ne oziraj se, Nelly, ne vztrepetavaj mi tako krčevito! Daruj dostojno, Nelly, bodi vredna svečenica! In nikar ne misli na dni, ki pridejo, Nelly; jaz tudi ne bom. To čašo izprazniva, Nelly. Ex! Mene tako žeja in tebe, vidim, še bolj. Na najinem vrtu ne diši po odpovedi; kaj bi nama lilije, Nelly? Poglej: mirta samo in modrica, Nelly, in solnčnica . . .

Sicer pa — saj imam samokres na pet strelov, mi pa, pomisli, Nelly, mi smo samo trije!

